

שכבת זרע — פרט להעראה, תחילת ביאה, שאין היא ראויה להזרעה.

אותה — פרט לביאה שלא כדרכה, שלא במקום תשמיש.

ורבי יהודה סבר: שלא כדרכה והעראה, שניהם מ"שכבת זרע" נפקא.

אותה — פרט לבלה.

כי אתא רבין מארץ ישראל לבבל, אמר בשם רבי יוחנן: כל אשה ששהתה אחר שמת בעלה או גירשה בעלה עשר שנים, ונשאת — שוב אינה יולדת.

אמר רב נחמן: לא שנו אלא שאין דעתה להנשא, אבל דעתה להנשא — מתעברת.

אמר ליה רבא לאשתו, שהיתה בת רב חסדא, ולקחה אחרי ששהתה עשר שנים לאחר מיתת בעלה הראשון, רמי בר חמא, והתעברה מרבא: קא מרנני רבנן אבתריך, כיצד ילדת אחרי עשר שנות המתנה אחרי מות בעלך הראשון!?

אמרה ליה: אנא, לפני שחלפו עשר שנים, דעתאי עלך, הואי. ולכן התעברתי גם אחר עשר שנים.

מעשה בההיא אשה דאתיא לקמיה דרב יוסף.

אמרה לוי: רבי, אנא, שהיתי אחר בעלי עשר שנים, וילדתי!

אמר לה רב יוסף: בתי, אל תוציאי לעז על דברי חכמים!

אמרה ליה, הודתה לוי: לנכרי נבעלתי במשך הזמן הזה!

אמר שמואל: וכולן, כל הנבעלות צריכות להמתין מלהנשא אחר בעלתן, שלשה חדשים, כדי להבחין בין הזרע של הבעל הראשון לזרע של הבעל השני, וכללו חכמים בגזירתם את כל הנשים הישראליות, ואפילו קטנות שאינן מולידות.

חויין מגיורת ומשוחררת קטנה, שלא גרו עליה חכמים שתצטרך להמתין.

אבל קטנה בת ישראל — צריכה להמתין ג' חדשים.

ובמאי גזרו על קטנות ישראליות?

אי גזרו על קטנות היוצאת מבעליהן במיאון,

והאמר שמואל דלא בעיא ממאנת להמתין. לפי שלא גזרו עליה.

ואי על קטנות שנישאו על ידי אביהן מן התורה, היוצאות בגט —

האמרה כבר שמואל הדא זימנא!

דאמר שמואל: מיאנה בו — אינה צריכה להמתין שלשה חדשים.

אבל אם נתן לה גט — צריכה להמתין שלשה חדשים!

אלא אמר זאת שמואל, שצריכות קטנות להמתין בישראליות ולא בגיורת, על קטנות הנבעלות בזנות.

וגזרו רבנן להמתין בזנות של קטנה משום לה-א זנות של גדולה. אבל בזנות של גיורת קטנה לא גזרו, משום שגיורת קטנה לא שכיחא.

ופרכינן: ומי גזרינן בקטנה משום גדולה?

והתנן לעיל [לג ב] לגבי שנים שקידשו ובשעת חופתן התחלפו נשותיהם: אם היו קטנות שאינן ראויות לילד — מחזירין אותן מיד, ואין צריך להמתין?!?

אמר רב גידל אמר רב: האמור במשנה זו — הוראת שעה היתה, ואין ללמוד ממנה לתמיד.

ותמהה הגמרא: מכלל, דהואי הוראת שעה!?

והיינו, האם יתכן לומר שמשנתנו באה לספר מעשה שאירע, והורו בו הוראת שעה להתיר להנשא מיד, ואינה הוראה לתמיד? והרי לשון המשנה מורה שכך צריך לנהוד תמיד!

אלא, כך יש לומר: כהוראת שעה היתה, שאין גוזרים בה להמתין, היות וחילוף נשים בשעת חופתן הוא מקרה לא שכיח.

לישנא אחרינא, אמרי לה כך:

אמר שמואל: כולן צריכות להמתין שלשה חדשים, חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה.

ומכך שאמר שמואל חוץ מגיורת גדולה, מוכח שכולן הצריכות להמתין, הן גדולות, אבל קטנה בת ישראל — אינה צריכה להמתין ג' חדשים לדברי שמואל.

במאי?

אי במיאון — האמרה שמואל חדא זימנא!

אי בנט — הא קאמר שמואל דבעיא, שצריכה להמתין.

דאמר שמואל: מיאנה בו — אינה צריכה להמתין שלשה חדשים.

נתן לה גט — צריכה להמתין שלשה חדשים.

אלא בזנות, וזנות בקטנה לא שכיח.

והוינן בה: גיורת ומשוחררת, דשכיח בהו זנות — ליגזור בהן המתנה להבחין בין זרע שנזרע שלא בקדושה לבין זרע שנזרע בקדושה!

ומשנינן: הוא, שמואל, דאמר כרבי יוסי, שלא גזר, וכמו שמפרשת הגמרא טעמו, לפי שאשה מזנה מתהפכת ומפסידה את הזרע כדי שלא תתעבר מהזנות.

דתניא: הגיורת והשבויה והשפחה, שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו — צריכות להמתין ג' חדשים, דברי רבי יהודה.

רבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד.

אמר רבה: מאי טעמא דרבי יוסי?

קסבר רבי יוסי, אשה מזנה — משמשת במוך, כדי שלא תתעבר.

אמר ליה אבוי: בשלמא גיורת, משמשת במוך ואינה מתעברת, כיון דדעתה לאיגורו מנטרה נפשה, שומרת עצמה מלהתעבר, כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה ובין זרע שנזרע שלא בקדושה.

שבויה ושפחה נמי, דשמעי ממרייהו, ששומעות מאדונייהן שעומדות להשתחרר ומנטרי נפשייהו.

אלא שפחה, היוצאת לחפשי בהוצאת שן ועין, שאינה יודעת שהיא עתידה להשתחרר — היכי משכחת לה שתשמור עצמה מלהתעבר?

וכי תימא, לתרץ, שאכן כל דמשתחררת ממילא, מודה בה רבי יוסי שצריכה להמתין.

אי אפשר לתרץ כך. כי:

והתנן: אנוסה ומפותה — צריכה להמתין ג' חדשים, דברי רבי יהודה;

רבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד!

אלא, אמר אביי לתרץ:

כל אשה מזנה מתהפכת אחרי שנבעלת, ומוציאה זרע הבעל החוצה, כדי שלא תתעבר. ואף זאת שיוצאת בשן ועין מתהפכת.

ואידך, האומר שצריכה המתנה, סובר שחיישנן שמא לא נתהפכה יפה יפה.

שנינו במשנה: ואם היו כהנות נפסלו מן הכהונה.

ותמהינן: וכי רק כהנות, אין, הרי הן נפסלות, ואילו ישראליות הנשואה לכהן, לא נפסלת!?

ומשנינן: אימא: אם היו נשי כהנים, נפסלות להן, כדין אשת כהן שנאנסה, שנפסלת לכהונה.

ועדיין תמהה הגמרא: וכי רק נשי כהנים, אין, נפסלות הן לכהונה, ואילו נשי ישראלים, הנבעלות תחת בעליהן באונס, לא נפסלות לכהונה, שאם ימותו בעליהן הישראלים יהיו פסולות לכהונה!?

והאמר רב עמרם: הא מילתא אמר לן רב ששת, ואנהרינהו לעיינין, והאיר עיינינו

בהביאו לנו ראייה לדבריו ממתניתין לקמן [נו ב]:

אשת ישראל שנאנסה, אף על פי שמותרת לבעלה — פסולה היא לכהונה, אם ימות בעלה!

אמר רבא, הכי קאמר: אם היו כהנות נשואות לישראל — נפסלו מן התרומה, דבי נשיהו. שהיות ונבעלו תחת בעליהן, ואפילו באונס, פסולות הן לכהונה ולאכילת תרומה.

כך, שאם ימותו בעליהן הישראלים וישארו ללא זרע מהן, הן אינן חוזרות לבית אביהן הכהן לאכול בתרומה, כדרך שחוזרות אל בית אביהן שאר הכהנות שנישאו לישראל ומתו בעליהן בלי להשאיר זרע, היות ונפסלו מטעם "זונה", על אף שנבעלו באונס.

הדרן עלך ארבעה אחין

פרק החולץ

לה-ב

פתיחה לפרק החולץ

עד עתה למדנו את הפטור של יבמה שאין לה בנים, כאשר היא ערוה על היבם, או כאשר יש לה בנים — שאין היא נופלת ליבום כלל.

ואילו הנידון בתחילת פרק זה, הוא מצב היבמה בשעה שהיא מעוברת, שהוא "מצב ביניים".

מצד אחד, עדיין אין לה את הפטור מיבום וחליצה של אשת אח שיש לה בנים, היות וכל עוד לא נולד הולד, היא אסורה להנשא לאדם זר כדין יבמה האסורה לשוק, לפי